

TKP 2004 KONFERANS RAPORU (07.10.2004)

BİRİNCİ BÖLÜM:

Emperyalizm ve emperyalizme karşı mücadelede TKP

1. Anti-emperyalizmin sosyalizm mücadelesi açısından son dönemde kazandığı önem yakın gelecekte azalmayacaktır. Gündemimizde, anti-emperyalizmin sınıfsal bir temele oturtulması, emekçi sınıfların daha fazla sahiplendiği bir başlık haline getirilmesi ve sosyalist devrimci bir perspektifle yeniden üretilmesi vardır.

Türkiye Komünist Partisi, Kasım 2002 genel seçimlerinden son NATO Zirvesi'ne uzanan kesitte, yoğun bir siyasal çalışma yürütmüştür. ABD'nin Irak'a müdahalesi, bu müdahaleyle ilgili olarak Türkiye'den istenenler, Türkiye-AB ilişkilerinin özel bir dönemden geçmesi, Kıbrıs'taki gelişmeler ve nihayet son NATO Zirvesi, partimizin bu dönemdeki siyasal vurgularında ve çalışmalarında anti-emperyalist mücadele başlığına özel bir yer ve ağırlık kazandırmıştır.

Partimiz açısından, bu dönemin siyasal getirileriyle ilgili eksiksiz bir bilanço çıkarmak mümkün değildir. Siyasal çalışmanın somut getirileri, özellikle belirli başlıklar söz konusu olduğunda, görece uzun bir döneme yayılabilmekte, kendini böyle gösterebilmektedir. Bu saptamaya karşın, önümüzdeki yeni dönemde partimizin özel olarak ABD ve AB karşısındaki tavır bağlamında belirli bir değerlendirmeye gitmesi mümkün ve gereklidir. Bu değerlendirme, yakın geçmişin çalışmalarından hareketle yapılabilecek çıkarsamalar, güncel duruma ilişkin saptamalar ve geleceğe ilişkin yönelimlerden oluşan bir bütünlüğü temsil etmelidir.

En başta yapılması gereken saptama şudur: Türkiye Komünist Partisi, anti-emperyalist mücadele söz konusu olduğunda yerleşik, başka deyişle tarihsel temelleri güçlü ve görece geniş kesimleri kucaklayan hazır bir anti-emperyalist birikimi veri alma ve buradan yürüme olanağına sahip değildir. Kuşkusuz, Türkiye'de "anti-emperyalist" denebilecek bir duyarlılığın olmadığını söylemek doğru olmayacaktır. Ne var ki, bir yanda tüm dünya ölçeğinde sürdürülen ideolojik saldırı, diğer yanda insanların içine itildikleri kof beklentiler, pek çok ülkede olduğu gibi Türkiye'de de bu duyarlılığı güçlü bir anti-emperyalist konumlanışa dönüştürmek yerine dağıtmış ve örtük duruma getirmiştir. Dolayısıyla, Türkiye Komünist Partisi'nin görevi, bu dağınlılığı somut ve güncel gelişmeler bağlamında toparlamak, belirli bir bütünlüğe ulaştırmak, yeniden üretmek ve gerçek bir anti-emperyalist tutumun öncülüğünü yapmaktır.

Bu görev, bir başka gerçeğe daha işaret etmektedir: Anti-emperyalist tutum, dar anlamda "dış ilişkiler" alanının dışına taşan, ülke içi sınıf konumları ve sınıf mücadelesiyle bütünleşen bir zemine oturmalıdır. Partimizin hedefi olan emekçi kesimlerin kimi emperyalist oluşumlara, örneğin AB'ye hayırhah bakabilmesinin temelinde, safdil bir hayranlık değil, kendi sorunlarının bu kanaldan çözülebileceğine yönelik yanılısama yatmaktadır. Özetle, Türkiye'nin bugünkü koşullarında tutarlı bir anti-emperyalist duyarlılık yaratılıp buradan sağlıklı bir anti-emperyalist mücadele çizgisine ulaşılması, en başta içerdeki sınıf mücadelesine yapılacak etkili müdahalelere bağlıdır. Anti-emperyalist görevlerin sosyalist devrimci bir perspektife yerleştirilmesi başka türlü mümkün olmayacaktır.

2. Emperyalistleri her şeye muktedir aktörler olarak görmek ve siyasal mücadeleyi bir biçimde onlarla bağlantılandırmak ya da onlardan "onay" alarak yürütmek, solun bir kesimi dahil olmak üzere, neredeyse tüm siyasi özneler için bir kural haline gelmiştir. TKP toplumda da yerleşen bu zihniyete karşı açık bir mücadele yürütecektir.

Türkiye'de geniş kesimler, özellikle son 15 yıllık dönemde güçlü emperyalist odaklar gözünde itibarlı olmanın ciddi bir koz sayılması gerektiğine inandırılmışlardır. Sosyalist sistemin çöküşü, bu dünyanın bileği bükülmez, sırtı yere gelmez efendileri olduğu inancını eskisine göre daha da güçlendirmiştir. Bu söylenen, partimizin kendi siyasal çizgisinde önem taşıyan iki alan açısından ciddi uzantılara sahiptir. İki alandan birincisi dinci gericiliğe karşı mücadele, diğeri ise Kürt hareketinin geldiği noktadır.

"Dünyanın efendileri" düşüncesi, AKP'nin temsil ettiği gericiliğin peşinden gidenlerle, çıkış yolu arayan Kürt siyasetinin öne çıkan kesimleri açısından özellikle geçerlidir. TKP'nin özellikle dikkat etmesi gereken nokta, her iki zeminin de içsel bir kırılma barındırmasıdır. AKP iktidarının açık ve pervasız ABD-AB yamanmacılığı, Kürt siyasetçilerinin ise ABD-AB bastırmalarına fazlaca bel bağlaması, bir yanıla bu çizgilerin temsil ettikleri kesimlerin "bu dünyanın mutlak efendileri vardır" koşullanmasına denk düşerken, diğeryandan da sınırları zorlayıp kopma ve dışa savrulma olasılıklarını artırmaktadır. Daha açık bir deyişle, her iki çizginin de, temsil ettikleri, kendilerine çektikleri ya da en azından oy aldıkları kesimleri ABD-AB ekseninde sonuna kadar ve sorunsuz biçimde taşımaları mümkün görünmemektedir.

Yukarıdaki saptamanın TKP açısından önemi, salt "dışa savrulanları toplama" türü bir görevle ilgili değildir. AKP iktidarının temsil ettiği çizginin ve Kürt hareketinin böyle kırılmalar yaşamaması durumunda en başta ülkedeki siyasetin önemli kimi taşları yerinden oynamış olacak, değişen tablo TKP için yeni ve daha derin giriş kanalları sağlayabilecektir. O halde, TKP'nin dinci gericiliğe karşı mücadelesi, klasik anlamda yobazlığa vb. karşı mücadelenin ötesinde emperyalist bağlantılara özel önem vermek zorundadır. TKP'nin Kürt hareketi ile ilgili tutumunda ise, emperyalist odaklardan beklenenlerin kofluğuna özellikle önem verilmelidir. TKP'nin, Kürt hareketi ve Kürtler söz konusu olduğunda ana yüklenme noktaları, bir emperyalist projelerin deşifasyonu; iki, sosyalizm perspektif olmak zorundadır.

3. Avrupa Birliği yanlıları için zor bir dönem başlıyor. Üyelik sürecinde yol alındıkça emekçi kitlelerin gerçekleri görme ya da hissetme olanakları da genişleyecektir. TKP bu süreçte AB karşıtlığını, AB'ye üyelik sürecinin ortaya çıkardığı yeni ve çarpıcı sorunlarla besleyerek yürütecektir.

TKP'nin siyasal çizgisi açısından önem taşıyan bir başka kırılmanın ise Türkiye-AB ilişkilerinde ortaya çıkmakta olduğunu söyleyebiliriz. AB üyeliği, siyasal iktidarlar, sermaye çevreleri vb. bir yana, bugün Türkiye halkı için daha birkaç yıl öncesine kadar taşıdığı çekiciliği bir ölçüde yitirmektedir. En az on yıl sonra gelebilecek bir üyelik statüsü şimdiden düş kırıklığı yaratmaya başlamıştır ve AB'yi özellikle emekçi kesimler gözünde cazip kılan başlıca imkan sayılan serbest dolaşımın gündemde olmadığı da ayan beyan ortaya çıkmıştır.

TKP, yukarıda sözü edilen kırılmanın da gözeterek, AB ile ilgili siyasal çalışmalarında kimi özel vurgulara yönelmek durumundadır.

Burada, tarihsel bir geçmişi ve geleceğe yönelik perspektifleri olan, ayrıca Anayasa'dan çeşitli alanlardaki yönetmeliklere uzanan hukuksal bir zemine oturan kapitalist-emperyalist entegrasyon projeleri ile emperyalizmin özel askeri-jeopolitik girişim ve müdahaleleri arasında belirli bir ayırım

gözetilmesi gerekir. Türkiye Komünist Partisi'nin bunlardan her ikisine de ilkesel ve kalıcı bir karşı duruş içinde olduğu açıktır. Ancak, bu ilkesel karşı duruşun somut politikalarla dışa yansıtılmasında farklılıklar olabilir ve olmalıdır. Askeri-jeopolitik müdahaleler söz konusu olduğunda komünistlerin görevi, ilkesel karşı duruşlarını, güçleri ne olursa olsun, kampanyalarla, ajitasyon, propaganda ve örgütlenme çalışmalarıyla ve kitlesel gösterilerle dışa yansıtmak, böylece gündemdeki planları boşa çıkarmaya, durdurmaya çalışmaktır. Örneğin Türkiye'nin şu ya da bu NATO projesi çerçevesinde herhangi bir ülkeye asker göndermesi bu kapsamdadır.

AB örneğindeki gibi kapitalist-emperyalist entegrasyon projeleri ise, TKP'nin siyasal çizgisi açısından yukarıdakine göre daha farklı özellikler taşımak zorundadır. Bu zorunluluk, söz konusu projelerin çok daha uzun bir sürece yayılmasından, çok daha kapsamlı ekonomik, sosyal, kültürel ve siyasal değişimler öngörmesinden kaynaklanmaktadır. Dolayısıyla, herhangi bir emperyalist müdahale girişimine belirli bir zaman diliminde "hayır" kampanyalarıyla karşı çıkmak yerinde ve yeterli bir politik tutumken, daha uzun bir zaman dilimine yayılan ve salt "AB'ye hayır" sloganıyla yetinilecek bir kampanya kurgulamak pek mantıklı sayılamaz. Türkiye-AB ilişkileri söz konusu olduğunda TKP'nin temel yönelimi, bu projeye "hayır" demenin ötesinde, üyelik sürecinin getirdiklerinin ve getireceklerinin deşifre edilmesi, bunu temel alan bir siyasal çalışmanın zamana yayılarak sürdürülmesi ve sosyalist devrimci bir kopuşla, bu sürecin mutlak anlamda durdurulmasına çalışmak olmalıdır.

Avrupa Birliği kriterlerinin ya da üyelik koşullarının emekçi sınıflara getireceği "ek" yük ve zorluklar, ülke ekonomisinin gerek tarım gerekse sanayi sektöründe yaşayacağı yıkım, karar mekanizmalarında "dış" güçlerin ağırlığının iyice artması gibi olguların işçi sınıfı ve emekçi kitlelere anlatılması önümüzdeki dönem AB'ye karşı mücadelede gereksinim duyacağımız toplumsal destek için vazgeçilmez önemdedir. Benzer biçimde sermaye sınıfının AB üyeliğini hangi saiklerle yaşamsal bir hedef haline getirdiğine de toplumsal düzlemde açıklık getirilmelidir.

4. ABD ve AB'yle ilişkiler ve emperyalist odakların projelerine ilişkin olarak halkın somut, elle tutulur bir kavrayış geliştirmesi için, yalnızca tavır almak yetmez, aynı zamanda deşifre edici bir faaliyet de ısrarlı bir biçimde sürdürülmelidir.

Başta da değinildiği gibi Türkiye'de halkın ABD ve AB karşıtı duyarlılıkları tutarlı ve kalıcı bir zemine oturmamakta, daha çok güncel ve somut açılımlar ve netleşmelerle uç verebilmektedir. Çok somut bir örnek vermek gerekirse, insanlar, "Büyük Ortadoğu Projesi"nin içeriği ve getirecekleriyle ilgili genel açıklamalardan çok, bu çerçevede kendilerini doğrudan ilgilendiren girişimlere (asker olarak gönderilme, yakınına üs kurulması, dışardan asker gelmesi vb.) duyarlı davranmaktadırlar. TKP hiç kuşkusuz bu tür bir duyarlılığın esiri olmak durumunda değildir; ancak, aynı durum, insanların özel durumlardaki duyarlılıklarını temel alan siyasal müdahale ve çıkışların verimli olabileceğine de işaret etmektedir. Sonuçta partimiz, NATO çerçevesinde Türkiye'ye biçilen ve biçilebilecek misyonlardan hareketle bir "olasılıklar envanteri" çıkarmalı, Türkiye'yi öne sürecektir ABD-NATO kaynaklı olası girişimlere karşı çıkış için şimdiden hazırlıklara başlamalıdır.

Türkiye-AB ilişkileri söz konusu olduğunda üzerine yürünecek önemli bir başka nokta da AB'nin kendi içinde yeni bir eklemlenmeye doğru yönelmesidir. Son genişlemesiyle birlikte AB, kağıt üzerinde ne denirse densin, kendi içinde fiilen hiyerarşik ve parçalı bir eklemlenmeye yönelmektedir. Bu parçalı ve hiyerarşik eklemlenmenin önemli birtakım siyasal sonuçları olabilecektir. Türkiye'nin en erken 10-15 yıl sonra gerçekleşebilecek üyeliğinin böyle bir yapıda ne kadar kıymeti harbiyesi olabileceği ayrı bir

konudur ve siyasal açıdan ayrıca işlenmesi gerekir. Daha güncel yönleriyle bakıldığında ise, günümüzün genişlemiş AB'sinin, ABD'nin manipülasyonu ve kendi özgül gericiliğini AB'ye de taşıması anlamında elverişli boşluklar yarattığı söylenebilir. Örneğin Polonya'nın ve kimi eski sosyalist ülkelerin bu anlamda ABD için özel kanal işlevi gördüğü ortadadır. Türkiye burjuvazisinin de bu boşlukları kendi hesabına değerlendirmeye dönük girişimlerde bulunmak istediği açıktır.

5. Anti-emperyalist mücadele AB ya da ABD başlığına indirgenemez. Zaman zaman belli bir başlığa yoğunlaşılması gerekse bile, komünistler bütünlüklü bir çerçevenin dışına çıkamazlar. Bu titizlik, ABD ve AB arasında mutlak bir tercih yapma durumundan çok uzak Türkiye kapitalizmi koşullarında özellikle önem kazanmaktadır.

AKP'nin ya da başka herhangi bir burjuva iktidarının AB'den büsbütün kopup ABD yanına yerleşmesi olasılığı ve imkanları hemen hemen sıfırdır ve bunun tersi de, yani Türkiye burjuvazisinin ABD'yi tamamen boşlayıp AB'ye dayanması da düşünülemez. Bununla birlikte komünistlerin, ABD ile AB arasında kendince yol bulmaya ve koz toplamaya çalışan bir burjuva iktidarın, Türkiye'deki sol siyaset ve sınıf mücadeleleri açısından iki odaktan birine büsbütün yamanmış bir iktidardan daha da tehlikeli olabileceğini hesaba katması gerekir. Bugünkü kitle tabanını ve parlamento çoğunluğunu koruyan bir AKP'nin iki odak arasında emekçi yığınlar için daha tehlikeli adımlar atması güçlü bir olasılıktır. Dolayısıyla, genel olarak gericiliğe, özel olarak da AKP iktidarına karşı mücadele, aynı zamanda anti-emperyalist mücadelenin olmazsa olmazı durumundadır.

Anti-emperyalist konumun net biçimde ortaya konması açısından önem taşıyan, üstelik partimizin hayli titiz ve dikkatli olmasını gerektiren bir nokta da ABD ile AB'nin yerlerine oturtulmasıyla ilgilidir. ABD'nin kapitalist-emperyalist sistem içindeki özel konumu, niyetleri, planları ve perspektifleri bilinmektedir ve bütün bunlara özel vurgular yapılmaktadır. Ancak, emperyalizm karşıtlığını "anti-Amerikancılığa" indirgeyen yaklaşımlar ilk bakışta ne kadar cazip görünürlerse görünsünler özellikle Türkiye'nin konumundaki ülkeler için ciddi tuzaklarla doludur. Anti-emperyalist mücadeleyi anti-Amerikancılığa indirgeyen bir yaklaşım, kimi sol çevreler için reel, kimileri için de potansiyel bir AB'cilik içerir. Genel olarak "Avrupa solu"nun bugünkü konumu da, bu tür tehlikeli eğilimlere çanak tutacak özellikler taşımaktadır. Oysa, anti-emperyalist tavır, tek emperyalist odaktan kaynaklanan projelere karşı çıkıştan ibaret olamaz; anti-emperyalist tavır, özellikle günümüzde, piyasacı ve neo-liberal dayatmalara karşı çıkışla bütünleşmek zorundadır. Böyle yapıldığında, neo-liberal saldırının Türkiye'nin emekçilerini hedef alan asıl odağının ABD'den çok AB olduğu görülecektir. Dahası, yalnızca bir anti-Amerikancılığın, doğrudan ABD dayatmasının ürünü olmayıp genel NATO "mutabakatına" dayanan emperyalist projelerin makul görülmesi ve gösterilmesi gibi bir sonucu da olacaktır ve bunun somut örnekleri bugünden görülmektedir.

6. Avrupa Birliği'ne karşı tavır söz konusu olduğunda, liberalizmin sol içerisindeki etkisinin hem bir ürünü hem de göstergesi olarak utangaç ya da açık bir biçimde AB'cilik yapan geniş bir "sol" kesim vardır. Bu kesimlerin ideolojik ve siyasal etkisinin kırılması için mücadele TKP'nin temel görevlerinden birisi olacaktır.

AB söz konusu olduğunda TKP'nin görevlerini güçleştiren kimi nesnelliklerden söz etmek mümkündür. Baştan bu yana sözünü ettiğimiz kırılmalara karşın AB bugün Türkiye'de büyük sermaye ve onun siyasal temsilcileri ötesinde, "taşradakiler" dahil, orta sınıf aydın-demokrat kesime önemli ölçülerde

nüfuz etmiş durumdadır. Sözü edilen, yalnızca umutlarını AB'ye bağlamış Kürt aydınlarından ibaret değildir. Özellikle yoksulluğun derin olduğu Anadolu illerinde ve kentlerinde bile orta sınıf aydınların önemli bir bölümü yöresel-bölgesel kalkınmadan, demokrasiye, hoşgörüden diyaloga kadar pek çok konuyu artık AB kriterleri ve özellikle de "AB fonları" ilişkisiyle düşünmektedir. Ademi merkezileşme, "devletin küçülmesi", "yerel yönetimlerin güçlendirilmesi", "özelleştirme" vb. adımların ardından ortaya çıkan boşlukların şimdilik AB fonları ve yardımları, daha uzun dönemde de AB üyeliği ile doldurulabileceği yanılması, özellikle taşranın görece aktif orta sınıf sol kesimlerinde egemen durumdadır. TKP, alan temizliği açısından bu kesimlere ve beklentilerine yönelik ideolojik mücadelesini yoğunlaştırmak zorundadır.

İdeolojik mücadele, kuşkusuz ideoloji dışı açık gerçeklerin dillendirilmesiyle de takviye edilmelidir. Örneğin, AB yardımlarının AB ülkelerindeki görece geri kalmış yöreleri ve sektörleri bir yere kadar ihya etmesi mümkündür; ancak yüzde 40'ı tarım sektöründe olan 70 milyonluk bir ülke için bu söz konusu bile olamaz. Dahası, son genişlemenin kullanılacak AB fonlarına ciddi bir baskı getirdiği, Avrupalı emperyalistlerin mevcut fonları kısmakta olduğu da açıktır.

7. Türkiye Komünist Partisi dünyadaki diğer komünist ve devrimci güçlerle ilişkisini anti-emperyalist mücadelenin gereksinimleri, Türkiye devriminin çıkarları ve dünya devrim sürecinin parçası olma sorumluluğundan oluşan bir sacayağına yerleştirmiştir.

Türkiye Komünist Partisi son yıllarda uluslararası ilişkiler bağlamında ciddi adımlar atmış ve dünyadaki devrimci güçler arasında saygın bir yer edinmiştir. Başka parti ve hareketlerle ilişkilerde dürüst, açık ve iç işlerine karışmayan/karıştırmayan bir tarzı başından beri benimseyen TKP'nin bu ilişkilere devrimci mücadelenin genel hedefleri dışında bir anlam yüklemesi söz konusu bile olamaz. Bununla birlikte kimi örneklerde mücadelenin enternasyonalist karakteri ile ulusal karakteri arasında gerilimlerin ortaya çıktığı, en azından bazı "dış" görevler ile sınıf mücadelesinin ulusal ölçekteki seyri arasında bağlantı kurmanın güçleştiği görülmektedir. TKP, öncelikle mücadele ettiği topraklarda sosyalist iktidarcı bir siyaseti yükseltmekle yükümlüdür. Bu nedenle uluslararası alanda yürütülen bütün etkinlerin ülke içindeki sınıf mücadelesine sağlıklı bir biçimde bağlanması gerekmektedir. Anti-emperyalizm aslında bu bağın kendisidir ve önümüzdeki dönem komünist ve devrimci güçler arasındaki ilişkilerin ön plana çıkan konusu olacaktır. Bu anlamda TKP, dost partiler arasında bağımsız ve eşit ilişkilerin gelişmesi ve görüş farklılıklarını doğal karşılayan bir karşılıklı anlayışın egemen olması gerektiğini kavramakla birlikte, dünya solunda emperyalizmle mücadelenin üzerini örten ya da çeşitli nedenlerle bazı emperyalist odak ve kurumları mücadelenin kapsama alanının dışına çıkaran eğilimlere karşı ideolojik bir mücadelenin kaçınılmaz olduğu düşüncesindedir. Bu eğilimlerin arka planında sınıf uzlaşmacılığı vardır ve TKP gücü yettiği oranda dünyada komünist geleneğin bu eğilimler tarafından erozyona uğratılmasına karşı çaba gösterecektir. TKP ABD emperyalizmine, Avrupa Birliği'ne, NATO'ya dönük mücadele bayrağını büyük bir kararlılıkla taşımaya da devam edecek ve ideolojik planda anti-leninist ve anti-sovyetik müdahalelerin karşısında duracaktır.

Türkiye Komünist Partisi, 1980'lerin sonunda gerçekleşen karşı-devrimci rüzgara direnen ve yıllardır emperyalist saldırganlığa boyun eğmeyen sosyalist Küba ile dayanışmaya büyük önem vermektedir. Bu ülkeye yönelik emperyalizmin her tür müdahale girişimine karşı harekete geçmek TKP'nin öncelikli görevleri kapsamında değerlendirilmelidir. TKP emperyalist tehdidi yakıcı bir biçimde hisseden Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti ve tarihsel değeri çok yüksek bir mücadelenin ürünü olan sosyalist Vietnam ile dayanışmaya da büyük önem vermektedir. Yine halkçı ve anti-emperyalist karakteri giderek güçlenmekte olan Bolivarcı Venezüella Cumhuriyeti'ndeki ilerici güçler Türkiyeli komünistlerin dostları ve yol arkadaşlarıdır.

İKİNCİ BÖLÜM:

Bölgesel dinamikler ve TKP

8. Irak'ta emperyalist işgale karşı mücadele, ideolojik ve siyasal planda barındırdığı bütün karanlık noktalara rağmen, tarihsel açıdan son derece önemli bir gelişmedir. TKP Irak direnişinin ilerici kanatlarıyla bağıni güçlendirerek bu gelişmenin bölgesel açıdan anti-emperyalist mücadeleye daha fazla enerji katmasına aracı olacak ve aynı zamanda direnişe siyasal bir destek verecektir.

Irak'ta işgale karşı sürmekte olan mücadele hiç kuşkusuz reel sosyalizmin çözülüşünden sonra dünyaya dayatılan rotaya karşı insanlığın ürettiği en önemli dirençlerden birini temsil etmektedir. Direnişin genel niteliğini "anti-Amerikan" sıfatıyla özetleyebiliriz. Ancak bunun altında derin bir siyasal boşluğun bulunduğunu ve bu boşluğun tüm sınıfsal ve siyasal güçleri iktidar mücadelesine davet ettiğini bilmeliyiz. Dolayısıyla direniş ve direnişçilerin bugüne kadar öne çıkmayan programları hiç de önemsiz değildir.

ABD karşıtı direnişte daha ağırlıklı olduğu gözlenen islami kanat(lar) elbette bölgede emperyalist projeleri sabote edici bir etki yaratmaktadır. Bu veri, direnişin islami niteliğinin baskın olmasının emperyalizme kimi görelî olanaklar sunduğu gerçeğini örtemez. İslamcı karakter emperyalist rejimlerin gerici, şoven ve ırkçı eğilimlerine mazeret işlevi görmekte, direnişin kapitalist dünyanın içine yönelik sarsıcı etkileri de sınırlı kalmaktadır. Yine islamcı damga emperyalizme manipülasyon ve provokasyonları kolayca perdeleme olanağı da sağlamaktadır.

Öte yandan emperyalist propaganda ısrarla seküler (din dışı) direniş hareketlerini ya görmezden gelmekte ya da bu kanadı bütünüyle Saddamcılığa indirgemektedir. Kuşkusuz Saddamcılık emperyalizm için ideolojik açıdan görelî kolay bir rakip olarak kabul edilmektedir.

Irak direnişi, içindeki baskın islamcı renklerle birlikte ve bunların yarattığı handikaplara karşın tarihsel önemde bir anti-emperyalist rol üstlenmiştir. Somut konuşmak gerekirse, direniş ABD'nin Irak'tan sonra İran ve Suriye'yi sıraya koyan planlarını zorlaştırmış, Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti ve sosyalist Küba'ya saldırılmasını olanaksız kılmassa da, ciddi ölçülerde güçleştirmiştir. Öte yandan dünyanın tek egemeni konumundaki ABD'yi kitleyebilen bir mücadelenin ortaya çıkartabileceği tüm sonuçların elde edilebildiğini söylemek imkansızdır. Bu koşullarda, direnişin seküler kanatlarının güç kazanması durumunda bölgeye ve dünyaya çok daha nitelikli bir devrimci enerji yayılabilecektir.

Türkiye'nin konumu yalnızca emperyalizmin projeleri değil direnişin devrimci çıktıları açısından da kritiktir. Kolay kolay bir dengeye kavuşturulamayacağı belli olan Irak'tan daha güçlü bir devrimci enerji devşirilebilmesi, seküler kanatların güçlenmesinden geçecektir. Türkiye'de ulusalci hareketlerin Saddamcı konumlarının etkisizliği açıkken, geriye TKP'nin söz konusu kanatları dünya ve ülke kamuoyunun gündemine taşınması kalmaktadır.

Irak direnişinin içinden daha nitelikli bir önderliğin çıkma olasılığı bugün için ufukta görünmüyor. Ancak direnişin islamcı, arkaik ve dünyaya seslenme kanalı kapalı bir konumdan çıkartılması pekala mümkündür. TKP'nin Irak'taki tarihsel direnişle meşru ve açık bir bağ tesis etmesi, Türkiye'de anti-emperyalist mücadele için dışsal bir dayanışma görevinden çok daha fazla şey ifade edecektir. Ayrıca

bu bağların güçlenmesi, Türkiye'deki Kürt emekçilerinin, üzerlerine düşen "ABD destekçiliği" gölgesinden kurtarılmasına da yardımcı olacaktır.

9. Balkanlar anti-emperyalist mücadelenin bir başka kritik coğrafyasıdır. TKP bu coğrafyada emekçi kimlikli bir anti-emperyalist çıkışın gerçekleşmesi sürecine ciddi katkılar yapabilecek birikime sahiptir.

Balkanlar'daki emperyalist yeniden yapılanma nihai hedefine ulaşmamış, adeta bir ara döneme takılıp kalmıştır. ABD'nin Irak operasyonunu öne alması ve bu başlıkta tıkanması emperyalist bloklar olarak ABD ile AB arasındaki çelişkileri başka coğrafyalarda daha serbest bırakacaktır. Balkanlar emperyalist rekabetin önemli bir alanı olma niteliğini yeniden kazanmaya adaydır ve bu açıdan Yugoslavya'ya müdahalenin öncesindeki belirsizlik ve gerginliğe geri dönülmesi olasıdır.

Eski sosyalist Balkan ülkelerinde emperyalist projelere karşı toplumsal direnç damarlarının bütünüyle kurutulduğunu da iddia etmek mümkün değildir. Tersine Rusya ölçeğinde olmasa bile bağımsızlıkçı ve/veya milliyetçi eğilimlerin köklerinin derin olduğu varsayılabilir.

Öte yandan Yunanistan bölgenin önemli bir ülkesi olarak anti-emperyalist bir birikimi barındırmakta, Yunanistan Komünist Partisi (KKE) bilinçli ve ısrarlı bir politikayla bu birikime yönelmektedir. KKE'nin Avrupa Parlamentosu seçimlerinde yüzde ona yaklaşan oy oranı bu bağlamda ele alınmalıdır. Bu oran partinin ulusal parlamento seçimlerinde ulaştığı oyları katlamaktadır ve bu durum, kitlelerin komünistlerin uluslararası alanda ülkenin bağımsızlıkçılığını ve ülkenin çıkarlarını daha güçlü bir biçimde temsil edeceklerine duydukları güveni temsil etmektedir.

Balkanlar, yüzü batıya dönük Türkiye açısından batıcılığın emperyalizme teslimiyet çizgisinden kurtarılmasının da kilidini barındırmaktadır.

Tüm bu nedenlerle TKP'nin önümüzdeki dönemde Balkanlara yönelik politikayı bir dış başlık olmanın ötesinde ele alması yerinde olacaktır. TKP Türkiye'nin Balkanlar'da başta ABD olmak üzere emperyalizme alan açma misyonunu deşifre etmeli, yurt dışındaki askeri güçlerin geri çekilmesi konusunda ısrarlı olmalı, bölgedeki gelişme ve çelişkileri kamuoyuna daha derinlikli biçimde taşımalıdır.

10. Kafkaslar'daki ilerici dinamiklerle işbirliği ve Türkiye burjuvazisinin bu coğrafyada üstlendiği role karşı mücadele Türkiye işçi sınıfı ile Rusya proletaryası arasındaki bağı güçlendirecektir. Bu bağın bölgemizde sınıflar mücadelesi açısından büyük önemi vardır.

Rusya'yı Kafkasya'da kuşatma operasyonu ABD'nin öncelikli hedeflerinden biridir. Rusya ile ABD arasındaki çelişki, ulusalcı Avrasya projelerinin abartılı beklentileriyle anlamlandırılmaz. Ancak ABD emperyalizminin Irak'tan başlayarak yüz yüze geldiği tıkanmalar ve bu tıkanmaları aşmak için yapması gereken manevralar, Rusya dahil bir dizi kapitalist özneyi daha cüretli davranmaya itecektir.

Bu noktada karşı-devrim dönemindeki emperyalizm yanlısı Yeltsin çizgisinin Putin liderliğindeki kapitalist restorasyonda bir karşı uca yönelerek dengelendiği de unutulmamalıdır. Öyle ki bugün Rusya'da mevcut rejimin çağımızda herhangi bir işbirlikçi kapitalist ülkenin taşıyamayacağı ölçüde milliyetçilikle yüklendiği de bir gerçektir. Rusya'da siyasal iktidar mekanizmalarının büyük ve güçlü devlet konumunu bütünüyle tasfiye ederek işletilmesinin imkansız olduğu görülmüştür. Bu bakımdan, Rusya'daki milliyetçilik başlı başına anti-emperyalist bir direnç olarak değil, iktidar boşluğunu

doldurmaya yönelik, daha doğrusu komünistlerin önünün açılmasına karşı yapısal bir önlem olarak görülmelidir. Bugün Kafkaslar'da ABD emperyalizmiyle Rusya arasında yaşanan sorunlarda ise milliyetçilik farklı bir boyutta anlam kazanmakta ve bölgedeki ülke ve etnik topluluklar karmaşık bir mücadele sürecine girmektedir.

Bu koşullarda, ABD basıncının milliyetçi Rusya'da iç kırılma veya yarılmalara neden olması olasılığı dışlanamaz. Komünistlerin geride kalan yıllarda toplumsal ve örgütsel düzlemlerde çok sorun biriktirdiği doğrudur, ancak olası bir yarılmanın ardından komünist ve milliyetçi kanalların temsil ettiği birikimin "halkçı" ara çözümler üretmesi ciddi bir olasılıktır.

Bu tabloda Almanya'nın, Ortadoğu'dan farklı biçimde, iddialı bir taraf olarak devrede olduğu da bilinmelidir.

Türkiye bu karmaşık denklemin içinde ABD ile birlikte kendisine alan aramaktadır. Sovyetler Birliği'nin çözülüşünü izleyen dönemde Türkiye kapitalizminin bir kısım eski Sovyet cumhuriyetinde denediği açılımların abartılı beklentilerle donandığı, ülkenin iç dinamikleriyle uyumlu olmadığı, egemen güçlerin blok olarak onayını alamadığı görülmüştü. Sonuçta Kafkas ve Orta Asya maceralarından geriye çok fazla bir kazanım kalmamıştır. Ancak ABD'nin tek egemen olarak dünyanın bütün dengelerine ağırlık koymayı hedeflediği ve dolayısıyla bölgesel aktörlerin elini zayıflatan eğiliminin belirli reformlardan geçirileceği de anlaşılmaktadır. Irak'ta ve Afganistan'da sıkışan ABD'nin mecburi reform paketinde Türkiye'ye çeşitli vaatlerde bulunacağı bir coğrafya da Kafkasya'dır.

Türkiye egemenleri söz konusu olduğunda Rusya ile ekonomik ve askeri ilişkiler konusunda iki ayrı yönelimin varlığı bir gerçektir. Burjuvazi ABD'nin koçbaşı rolünün körükleyeceği bir karşı karşıya geliş yerine gelişen Rusya pazarlarına hitap etmeyi tercih edebilmekte, TSK da Rus ordusuyla karşı karşıya gelmemeyi bir güvenlik ilkesi olarak kavramaktadır. Sonuç itibarıyla, ABD'nin bölgesel açılımlarında yeni roller kapmak isteyen de, Rusya karşısında ihtiyatı elden bırakmak istemeyen de aynı sınıftır ve bu da Türkiye siyasetinde ek bir gerilim kaynağı olacaktır.

Bu tablo TKP'ye Rusya'nın iç dinamikleriyle bugüne kadar olduğundan çok daha yakından ilgilenme görevini yüklemektedir. TKP bölge ülkeleri üzerinde ABD kontrolünün güçlenmesine ve Türkiye'nin bu yönde rollere soyunmasına karşı aktif mücadele vermelidir. Bu mücadelenin önemli bir parçasını, bölgeye on yıllar boyunca barışı armağan eden reel sosyalizmin kazanımlarının hatırlatılması için yürütülecek propaganda oluşturacaktır.

11. Emperyalist ülkelerin yakın geleceğe ilişkin projelerinde Türkiye'nin Afganistan'da daha fazla askeri güç buldurmasına ilişkin bir düşünce vardır. TKP'nin bu düşüncelerin yaşama geçirilmesini engel olmak gibi bir sorumluluğu vardır.

İstanbul'daki NATO zirvesinde yeniden belgelenen gelişme Türkiye'nin uluslararası arenadaki rolüne dair emperyalistlerin uzlaştığı nadir başlıklardan birinin Afganistan olduğudur. Bir eski dışişleri bakanının Afganistan'da emperyalizme sömürge valiliği servisi vermesi, TSK'nın bu ülkedeki rolünün giderek artırılması, önümüzdeki dönemde askeri sorumluluğun esas olarak Türkiye'ye aktarılacak olması, kayıt altındadır. Afganistan görevlerinin Türkiye kapitalizmine temelde yeni ekonomik ve siyasi yükler getireceği kesindir. Ancak anlaşılan Türkiye'yi emperyalist dünyada arzuladığı limanlara götürecek olan rota Afganistan'dan geçmektedir ve ayrıca günümüz dünyasında uluslararası coğrafyaya askeri olarak çıkabilme ayrıcalığını korumak için şimdilik Türkiye'ye bırakılan alan Afganistan'dır.

Afganistan, Irak'ın gölgesinde kalan bir bataklık olma özelliğini koruyor. Bu ülkeye ilişkin senaryoların uygulamaya konulmaması için, Türkiye'de savaşa ve emperyalizme karşı mevcut toplumsal duyarlılığı harekete geçirmek gerekecektir. Afganistan senaryolarının, Türkiye'de savaşa ve emperyalizme karşı tepkiler söz konusu olduğunda önemli bir kaldıraç işlevi göreceği de bilinmelidir. Bizlere düşen, bu kaldıraçtan yararlanarak, işgal altındaki bu ülkeye asker göndermenin bir ulusal onur olarak yutturulmasına izin vermemek ve bu senaryoyu bozmaktır.

Bu ülkedeki direnişin devrimci bir enerji yaratma şansı ufukta yoktur. Kuşkusuz bu kısırlığın temel nedeni Afganistan'da 1978 yılında siyasi iktidarı alabilmiş olan ilerici birikimin geçen yüzyılın tanık olduğu en vahşi karşı-devrimlerden biri eliyle tasfiye edilmiş olmasıdır.

Afganistan'da devreye girmek, Türkiye'de Amerikancıların kamuoyuna anlatmakta çok zorlanacakları bir seçenektir. Her boydan demagog Irak'ta olduğu gibi "yanı başımızdaki gelişmelere seyirci kalamayız" bile diyemeyecek, geriye çıplak haliyle ABD'ye jandarmalık kalacaktır. Afganistan gündemi, Türkiye'de egemen güçlerin emperyalizmle ilişkisini teşhir etmek için verimli bir başlık olduğu gibi, Türkiye'ye verilmek istenen rollerin engellenmesi pekala mümkündür ve yükseltilecek mücadelenin boyutları ölçüsünde düzen içi dengelerde de sarsıntılar yaratılabilecektir.

12. Türkiye-İsrail ittifakı sorunlu bir döneme girmiştir. Çok köklü temellere sahip olan bu ittifakın bozulması söz konusu olmasa da, anti-emperyalist mücadele açısından bazı yeni görev ve olanakların bu başlık üzerinden gündeme geleceği açıktır.

AKP hükümetinin İsrail'e ilişkin zaman zaman takındığı "eleştirel" tavır büyük ölçüde demagojiktir. Türkiye egemen güçlerinin bu stratejik işbirliğine geri çekilemeyecek ölçüde gömülmüş durumda olduğu açıktır. Ekonomik ve askeri açılardan çok derin olan ilişkilerin, Filistin'de yaşanan en ağır trajedilere karşı bile bağışık olduğu defalarca kanıtlanmıştır. Açıkçası Türkiye ile İsrail birbirlerine muhtaç konumdadırlar. Bölgede bu yakınlıkta bir ilişkiden yoksun kalmak, her iki ülkenin kapitalist egemen sınıflarının düşünmek bile istemeyecekleri bir seçenektir.

Üstelik iki ülke, bizzat ABD tarafından birbirlerine doğru itilmektedir, söz konusu ittifak ABD'nin himayesi ve desteği altındadır. Dolayısıyla stratejik işbirliğinin geleceğine ilişkin kararlar, Tel-Aviv ile Ankara'nın yetkilerini aşmaktadır.

Ancak ilişkinin bu nitelikleri, doğan gerginliği önemsiz değil, tersine son derece önemli kılmaktadır.

Gerginliğin mazereti Filistin'deki İsrail katliamları, gerginlik atmosferinde gündeme gelen bir diğer başlık ise İsrail'in Irak Kürdistanı'yla askeri ilişkileri olmuştur. Dünya'da ve Türkiye'de gelişmekte olan anti-Amerikan hareket, İsrail'in Bush rüzgarlarının artık dolduramadığı iddialılıkta yelkenler açmış ve bu yelkenlerin elinde patlamış olması, içeride AKP'nin kamuoyunu ve hele kendi islamcı tabanını kollama ihtiyacı, bu gerilimin gerçek temelleri olduğunu anlatıyor. İsrail'in resmen reddettiği Kürt bağlarına inanmak için ise yeterli neden bulunmaktadır. İsraililer'in GAP bölgesinde toprak satın alma deneyimleri, benzeri bir pratiğin Irak'ın kuzeyinde yaşanması, ABD'nin Türkiye'ye yasakladığı askeri ayrıcalıkları el altından İsrail'e sunması vb. somut olgulardır. Kaldı ki işbirlikçi ve aşiretçi Kürt siyasetlerinin tarihleri boyunca İsrail ile değişik düzlemlerde ilişki kurdukları da bilinmektedir.

Bütün bunlara karşın Türkiye ve İsrail arasındaki ilişkinin bu nedenlerle bozulabilmesi için bölgede yeni dostların varlığı gerekir. Bugün ise Türkiye-İsrail gerginliği iki başka olguyu daha temsil

etmektedir: Bir, Türkiye-ABD gerilimi; iki, İsrail-Filistin sorununda bir reformun yakın zamanda gündeme gelme olasılığı.

Filistin sorunu, ABD'nin yaşadığı tıkanmanın gölgesinin düştüğü bir diğer alandır. ABD emperyalizmi kronik sorunları, müdahale ve hegemonyasını meşrulaştırmak için değerlendirmekte ve kendi elleriyle yaşatmaktadır. Bu tarzın karşılığı Filistin sorununun genel olarak statükonun korunduğu iniş-çıkışlarla, umut ve felaketlerle sürüp gitmesidir. Ancak emperyalist stratejinin ihtiyaç duyduğu ve ABD seçimlerinden sonra gündeme gelmesi olası "reform" listesinde bu başlığın da bulunması kaçınılmazdır. ABD emperyalizminin bunalımını aşmasına yardımcı olacak önlemlerin bütünüyle biçimsel ve göstermelik olması mümkün değildir. ABD'nin kendi yolunu açmak için, emperyalist saldırganlığın uç yorumcusu İsrail'i Filistin sorununda "kabul edilebilir" bir çözüme zorlaması durumunda İsrail'in Washington'ın çizdiği yolu birebir izlemesi beklenmemelidir. Bu bağlamda önümüzdeki dönem ABD-İsrail ve Avrupa-İsrail ilişkilerinin belli ölçülerde gerilmesi mümkündür.

Bu senaryonun bir yan ürünü, Türkiye kapitalizminin İsrail ile kurduğu ilişkilerin ciddi bir sarsıntıdan geçmesidir. TKP, emperyalist senaryoda dağıtılan rolleri cesur biçimde zorladığında, Türkiye kapitalizminin işleyişinde İsrail parametresi de rol icabı değil, gerçekten sarsılabilir. Emperyalist reform ve yeniden yapılanma çerçevesinde gündeme gelecek olan İsrail eleştirisi ve Filistin dayanışması, düzen dışı, anti-emperyalist bir alan genişlemesine tahvil edilebilir.

13. Kıbrıs'ta Avrupalı bir perspektifin solu nerelere taşıyabileceği açıkça görülmüştür. Bu perspektif ada halklarına pahalıya patlamıştır. Bundan sonra Kıbrıs'ta solun sistematik, ilkel ve anti-emperyalist bir açılım geliştirmesi gerekmektedir. TKP bu açılım için elinden geleni yapacaktır.

Kıbrıs'ta BM Genel Sekreterinin adıyla anılan "çözüm planı"nın özü Doğu Akdeniz'de emperyalizmin askeri ve siyasi yeni bir üs edinmesiydi. Referandum sonuçlarının emperyalist projenin bütününe zora soktuğunu düşünmek doğru olmayacaktır. Tersine adanın kuzeyinde çözümü emperyalist zeminlerde arayan yaklaşımlar geniş bir toplumsal meşruiyet edinmiş, Türkiye ise sürecin bu noktasında aynı zemin üzerinde pazarlık yeteneğini verili kısıtlar içinde de olsa korumayı becermiştir. Kıbrıs'ın bütününde hem emperyalizme teslimiyetçiliğin hem de milliyetçiliğin eşzamanlı olarak güçlendiği söylenebilir.

Bugünkü tablonun kalıcı olabileceğini ise aslında hiçbir taraf düşünmemektedir. Adanın bölünmüşlüğü ortadan kaldıracak süreç AB'ye teslim edilmiş görünmekle birlikte, yakın dönemde Türkiye'nin AB üyeliğinde hızlı adımlar atılması ve bu adımların adada da birleşmeye itilim kazandırması mümkün olmayacaktır. Uyanık olunması gereken, emperyalizme teslimiyet ve milliyetçiliğin bütün taraflar arasında güç kazandığı bugünkü ortamın emperyalist müdahaleler için bir dizi olanak yarattığıdır.

Bu müdahalelerin "çözüm" kavramı çerçevesinde yürütülmesi ise kural halini almıştır. Kıbrıs sorununun çözüme kavuşturulmasına ve adanın birliğinin sağlanmasına emperyalizm tarafından kritik bir sınav anlamı yüklenmiştir. Ancak bu yaklaşımın gerçek anlamda bir çözüm üretme olasılığı sıfır olduğu gibi, hedefin adada iç gerilimlerin süreklileştirilmesi, militarizasyon, emperyalizme karşı her türden direnç odağının etkisizleştirilmesi olduğu açıktır. Sol güçler ise, bütün tutarsızlıklarına karşın, adanın her iki bölmesinde de etkinliklerini sürdürmektedirler. Emperyalist dengelerin Kıbrıs gibi stratejik bir coğrafyada, tutarsız da olsa sol üzerine bina edilemeyeceği, niyetlerden bağımsız bir nesnelliktir.

Yapılması gereken temel bir saptama Kıbrıs'ta emperyalizme ve milliyetçiliğe karşı kararlı bir siyasetin oluşturulmadığıdır. Bu açıdan, TKP'nin adadaki her ulustan sol ve ilerici güçlere eleştirel tutumunu sürdürmesi mutlak olarak gerekmektedir.

İkinci bir saptama, adanın iç dinamiklerinin süreç içinde güçsüzleştirildiği ve bugün Kıbrıs'ın kendi içinde anlamlı ve yeterli bir siyasal birim olmaktan uzaklaştırıldığıdır. Kıbrıs'ın kaderi üzerinde emperyalizmin koyduğu ağırlık iç dinamikleri köşeye sıkıştırmakta, silahsızlandırmaktadır.

Bu durumda adanın her iki kesiminin egemen güçleri ana doğrultu olarak kendi hareket alanlarını milliyetçilikle elde tutmaya çalışmak ve emperyalizme teslimiyetçilikte birbirleriyle yarışmak durumundadırlar. TKP, bu çaresizliğin ve kısırcılığın çözüm yanlılığı veya yurtseverlik diye pazarlanmasının karşısına güçlü bir propaganda ile çıkmalıdır.

Sonuç olarak, başta komünist partiler olmak üzere, Türkiye ve Yunanistan'ın ilerici güçlerinin, Kıbrıs'ın kendi kaderini tayin hakkı adına kendilerini sürecin yabancısı olarak hissetmelerine kesin bir son verilmelidir. Kıbrıs, bugün bu iki ülkenin halklarından başlayarak Akdeniz ve Ortadoğu halklarının ortak sorunu haline gelmiştir ve anti-emperyalist bir çözümün olanaklı hale getirilmesi için Kıbrıslı emekçilere ideolojik ve siyasi bir güç aktarılması son derece önemlidir. Zaten, Kıbrıslı bir çözüm, Kıbrıs'taki emperyalist ve gerici dış müdahaleyi bertaraf edecek aktif bir politik tutumun parçası olmamıza bağlıdır.

Adanın bütün yabancı silahlı güçlerden arındırılması, emperyalist üslerin kapatılması, AB üyeliğinin iptali, Kıbrıs'ın birliğinin sağlanması, başta ABD olmak üzere, emperyalizmin yönlendiriciliği ve himayesinde sahte çözüm yollarının kapatılması talep ve hedefleri geçerliliğini korumaktadır. Kuşkusuz bu yönde tutarlı bir çizgi yalnızca komünistlerin öncülüğünde ve birleşik sosyalist Kıbrıs hedefiyle üretilebilecektir.

14. Kürt emekçilerinin, milliyetçilik ve liberalizmin kuşatmasından ve bu kuşatmanın yarattığı siyasal keşmekeşten kurtarılması gerekmektedir. TKP'nin bu doğrultuda etkili adımlar atmaması, yalnızca anti-emperyalist mücadeleyi zayıf tutmayacak aynı zamanda partinin emekçi karakterinde de bir çarpıklık yaratacaktır.

1999 operasyonunu takiben, Kürt dinamiği açısından oldukça kapsayıcı bir açılım ve gerek emperyalizm gerekse Türkiye egemen güçleriyle uzlaşma formülü olarak Demokratik Cumhuriyet projesi ortaya atılmıştı. Bu gelişmeyle birlikte Kürt hareketinin içinde silahlı mücadeleyi canlandırma yönünde tercih belirten kesimler de olmuş, ancak bu kesimler bağımsız bir inisiyatif geliştirememişlerdir. Burada temel sorun öznel olmaktan çok nesnelidir. Bir bütünlük içinde ele alındığında "Kürt cephesi"nin içinde silahlı mücadele kartını canlı tutan damarların bulunmasının Demokratik Cumhuriyetçilik için de ihtiyaç olduğu açıktır. Diğer taraftan Türkiye egemen güçleri de terör ve bölücülük tehdidi argümanını destekleyecek, marjinal bir silahlı mücadele dinamiğinin varlığını korumasından şikayetçi olmayacaktır. Kitlelerin yeni bir savaş sürecine olumsuz tutum aldıkları gerçeği de göz önüne alınırsa, sözü geçen kesimlere bu sınırların ötesinde bir güçlenme yolunun başından itibaren kapalı olduğunu söyleyebiliriz.

Ateşkes kararının marjinal bir silahlı mücadele tercihinin önünü açması gibi, Demokratik Cumhuriyet açılımının Kürt milliyetçiliğine belirli rezervler getirmesi de (Öcalan'ın genel olarak bir ilkel milliyetçilik eleştirisi yükselttiği hatırlanacaktır), milliyetçiliği ortadan kaldırmamış, tam tersine, onun liberalizmle iyice örtüşen ve bu anlamda "sağcı" karakteri daha da güçlenmiş bir türünü yaratmıştır. Ancak bu

örnekte de, sağcı milliyetçi öbekler bağımsız ve güçlü odaklara dönüşmemiştir. Sanıldığına tersine, bu kesimlerin genel olarak Barzani çizgisine denk düşmeleri Türkiye Kürtleri içinde güçlenmelerini destekleyici rol oynamamıştır. Yine bütünlük içinde düşünüldüğünde Kürt cephesinin "ilkel milliyetçiliğe" karşı ilan ettiği kopuşun asimilasyon olasılığına karşı yedek güçlere duyulan ihtiyacı kaldırmayacağı bilinmelidir. Sağcı milliyetçilik bu anlamda Demokratik Cumhuriyetçilik için de işlevsel olmuştur. Karşı taraf açısından ise sağcı Kürt milliyetçiliği "dış bağlantı" ve bölücülük argümanlarına kan vermiştir. Bu koşullardaki bir akımın başat hale gelmesi mümkün olamazdı.

Özetle 1999'dan bugüne, Kürt ulusal siyaseti, yüzeydeki çelişkilere karşılık, bir iç bütünlüğe sahip olmuştur.

Türkiye egemen güçleri ise bütün kanatlarıyla Kürt dinamiğini bir asimilasyon kulvarına sokmanın rahatlığıyla hareket etmişlerdir. Bu rahatlık egemen güçler arasındaki ayrılıkların üzerini örtmüş, kendilerince kesin bir çözümü savunan geleneksel asker ve sivil bürokrasi, liberal açılımlarla göğüs göğüse gelme gereği duymamış, liberal burjuvazi ve temsilcileri de demokratikleşme antetli önerilerini dile getirirken geleneksel bölünme paranoyasının oldukça sınırlı düzeyde provoke olabileceğini bilerek "cesur" davranabilmişlerdir. Türkiye 1980'lerin başından bu yana Kürt sorununda kendisini en fazla inisiyatif sahibi hissettiği yılları yaşamıştır.

Türkiye egemen güçleri açısından bu his, başka başlıklarda da olduğu gibi yine yanıltıcı ve geçici olmuştur. Türkiye'nin kendine mal etmeyi umduğu inisiyatifin merkezi aslında her durumda ABD olmaktadır. Türkiye egemen güçlerinin inisiyatif sınırları ABD'nin Ortadoğu'da artan ağırlığı ve bu ülkenin açılımları ile Türkiye arasındaki uyumun oynak karakteriyle çizilmiştir. Emperyalizm ise Ortadoğu denklemine, Türkiye ve Kürt faktörü(faktörleri) dahil, bütün bölgesel öznelerin birbirleriyle mücadelesini kural haline getirmiştir. Bir tür işbirlikçilik rekabeti bölgesel özneleri ABD'yle uyumlulaştırma mekanizması oluşturmuştur. Türkiye'nin Irak'ta bir Kürt devleti oluşumuna ilişkin rezervlerini hafifletmesi de bu ekseninde düşünülebilir.

TKP Kürt emekçilerini ülkemizin devrimci işçi sınıfı hareketinin vazgeçilmez bir unsuru olarak dönüştürmek ve kendi çatısı altında örgütlemekle yükümlüdür. Ancak geride bıraktığımız dönemde bu yönde atılabilen adımlar sınırlı kalmıştır. TKP'nin Kürt illerindeki örgütleri parti ortalaması açısından arzulanan ölçüde güç kazanamamış, keza büyük kentlerde Kürt emekçilerinin partiye kazanılması da hedeflenen eşiğin altında gerçekleşmiştir. Bu eksikliği öznel yetersizliklerimizle bağlamaktan kaçamayız; TKP en olumsuz koşullarda dahi görevlerinin üstesinden gelebilmek durumundadır.

Türkiye egemen güçleri ve Kürt siyaseti 1999 sonrası dönemi belli bir doğrultu ortaklığıyla geçirmişlerdir. Çatlak seslerin bile genel rotaları destekler yönde işlev kazandığı bu tabloya TKP'nin yeni bir aktör olarak dahil olabilmesinin güç olduğu kabul edilmelidir. Deyim yerindeyse geride kalan beş yıl boyunca Kürt dinamiğinde TKP akıntıya karşı yürümüş ve az mesafe katetmiştir.

Yeterli bir güç birikimine dayanmaksızın verdiğimiz bu mücadelenin bir diğer kısıtını da, aynı dönem boyunca yurtsever/anti-emperyalist görevlerin ağırlığının artması oluşturmuştur. Oysa Kürt halk kitleleri Irak'ın işgaline ilişkin soruları emperyalizm yanlısı bir propagandanın kuşatması altında karşılamışlar, Türkiye-AB ilişkileri ise yine Kürtler açısından bilinen boş beklentileri sürekli olarak beslemiştir. Irak Kürt siyasi hareketlerinin düpedüz emperyalizm ile işbirliğine girmeleri komünist siyaset ile Kürt halkının yaklaşması önünde bir diğer önemli engeli oluşturmuştur. Türkiye'de Kürt hareketlerinin de emperyalizm ile ilişkiler konusunda başlarını dik tutmayı sağlayacak bir performans gösteremedikleri açıktır. Bütün iç gerilimlerine karşın bu dönemde sayısız faktör Kürt ekseninin sola

meyletmesini önlemek için adeta işbirliği içinde olmuşlardır. Böylesi bir basıncı geri püskürtmek, bir Türk-Kürt ortak yurtseverlik tanımını toplumsallaştırmak ve örgütlü hale getirmek için başlangıçta çok daha büyük bir güç gerekirdi.

Bugün ise bu olumsuz nesnellikte dağılma işaretleri birikmiştir. Kürt ulusal hareketinde İmralı, Zanalar, DEHAP, PKK, gerilla, Avrupa'daki örgütlenme ve sayısız aydın öbeğinin her biri birer (kimileri birden de fazla!) öznedir ve bu tarafların politikalarının sentezi olan bir ana doğrultu da şekillenmemiştir. Geline bu nokta, bir açıdan Öcalan'ın eski siyasal ve örgütsel birikimi etkisizleştirmek yönünde çizdiği rotanın bir sonucudur. Ancak Kürt dinamiğinin eski yapılanması yerine bir başkası konmaksızın tasfiye edildiğinde, ortaya yalnızca bir keşmekeş çıkmıştır.

Benzer bir dağınıklık egemen güçler cephesinde de gözlenmektedir. Türkiye'nin emperyalizmle ilişkilerindeki belirsizlikler ve gerginlikler dağınıklığı artıracaktır. Verili koşullarda Türkiye'nin bütünlüklü bir Kürt politikası sürdürmesi olanaklı olmaktan çıkmaktadır. Bu çaresizlik burjuva siyasetinin iç gerilimleri tarafından da pekiştirilmektedir. Örneğin, düzen içi bir çözümün Kürt illerini AKP'nin kalesi haline getirecek olması, bizzat çözümün önünde bir engel oluşturmaktadır.

TKP'nin Kürt emekçilerini bu keşmekeşin içinden kurtarma görevi acildir. Ancak ek olarak, içine girilen dağınıklığın sosyalist alternatifin seslenme ve örgütlenme olanağını arttırdığı da görülmelidir.

Kuşkusuz Kürt kitleler için betimlenen siyasal ve ideolojik dağılma hali bir sınıfsal ayrışmanın ürünü olmaktan çok uzaktır. Bir başka ifadeyle, Kürt siyaseti içerisinde burjuva siyasetinden kopma eğilimi içerisinde olan özel ve etkili bir kanal bulunmamaktadır. Dolayısıyla, yaşanan daha çok, bir çözülmedir ve bu çözülmenin içinde aşağı yukarı bütün etkili özneler eldeki birikime burjuva bir sınıf karakteri kazandırmaya adaylıklarını koymuşlardır. Şu an için gerek Kürt gerekse Türk siyasetinde, Kürt kimliğini emekçi karakteri ekseninde yeniden tanımlama hedefi ile hareket eden biricik güç TKP'dir. Dolayısıyla TKP'nin elde edeceği örgütsel mevziler aynı zamanda hafife alınmaz bir nicelik ve niteliği barındıran Kürt emekçi damarlarının buharlaşmasını engellemek gibi bir işlev de yüklenecektir.

ABD işgali ve Irak direnişi ile bunlarla ilgili belirsizlikler ve mücadele eksenleri, Kuzey Irak'ta bir Kürt devlet oluşumunun öncelikli bir başlık olmasını engellemektedir. TKP de esasen emperyalizm ile işbirliğine karşı propaganda yürütmelidir. TKP'nin Kuzey Irak'ta yaşanmakta olan, emperyalizmin tam denetimindeki devletleşme sürecine eleştirel yaklaşımı, Kürtlerin bir ulus devlet olarak örgütlenmesine karşı olmasından ya da dünyadaki kapitalist ulusal devletlere bir Kürt devletinin eklenmesini bir "sorun" olarak görmesinden kaynaklanmamaktadır. Bu eleştirel tutumun altında bir temel saptama yatmaktadır: Devletleşme süreci, tümüyle emperyalizm-Kürt aşiret önderliği ekseninde yürümekte ve bu sürecin ulaşabileceği en ileri nokta, ABD'nin mutlak denetiminde, İsrail'e kardeş bir Kürt emirliği yaratmak olmaktadır. Böyle bir oluşumun, Kürt halkının birliğini, ulusal bütünlüğünü sağlamayacağı açıktır. Bu başlıkta,TKP'nin öncelik verdiği, sürecin bölge ve Türkiye'deki anti-emperyalist mücadeleye, sosyalizm mücadelesini ve Kürt, Türk, Arap emekçilerinin mücadele birliğini nasıl etkilediği sorudur.

Kürt siyasi öznelerinin tamamının anti-emperyalist mücadele konusunda geri geri gitmelerine karşılık, TKP Kürt emekçilerini anti-emperyalist mücadeleye taşıyan kanal haline gelmelidir.

Kürt siyasi öznelerinin Kürt emekçilerini temsil iddiasını geri çekmeleri ile doğan boşluk yine TKP'yi davet etmektedir. Bu boşluğu doldurmak için temel ağırlığın milliyetçi Kürt hareketinin eleştirisine değil, başka bir seçeneğin bilinçli olarak inşasına verilmesi gerekmektedir.

TKP'nin Kürt emekçileri içinde yürüteceği örgütlenme çalışmalarında ulusal hak ve talepler değil anti-emperyalist ve sınıfsal eksenler belirleyici olacaktır.

15. Yurtseverlik anti-emperyalist mücadelede öne çıkarılması, biçim verilmesi ve yeniden üretilmesi gereken bir kimliktir. TKP bu yeniden üretimin ana üssü haline gelecektir.

ABD olsun AB olsun kapitalist-emperyalist odaklara karşı mücadelede ideolojinin rolü dendiğinde hemen akla gelen kimi kavramlar vardır: Egemenlik, yurtseverlik, ülke çıkarları ve ülke güvenliği, bu kavramlar arasındadır. TKP, emperyalizme karşı çok yönlü mücadelesinde güçlenmek için bu kavramları netleştirmek, yerli yerine oturtmak zorundadır.

Siyasal ve ideolojik çizgisi ne kadar bağımsız olursa olsun, her komünist hareket, günümüz koşullarında bile, belirli bir ulus-devlet modelini ve bu modelin kimi yerleşik duyarlılıklarını veri almak zorundadır. Bu, herhangi bir tercih meselesi değil, tarihsel olarak şekillenmiş zorunlu bir temeldir. Hiçbir siyasal hareket önce boş bir kağıt hazırlayıp kendini onun üzerinde konumlandıramaz.

Egemenlik, yurtseverlik, ülke çıkarı ve ülke güvenliği gibi kavramların Türkiye Cumhuriyeti'yle sonuçlanana dahil bütün burjuva devrimlerinde ve ulus-devlet inşa süreçlerinde ortaya çıkması ve yerleşmesi, bu kavramların içeriğinin ancak burjuvaca ve bu sınıfın çıkarlarına göre doldurulabileceği anlamına gelmez. Bu kavramların hepsinin komünistçe anlamlandırılması, ilişkilendirilmesi ve kullanılması mümkündür. Dahası, eğer anti-emperyalist mücadelenin genel sınıf mücadelesinden görece başkalaşmış özellikleri varsa, bu özelliklerin bu kavramlar olmadan, onlardan bağımsız biçimde kurgulanması mümkün değildir. Daha açık bir deyişle, komünistler, egemenliği, yurtseverliği ülke çıkarını ve güvenliğini, bugün için işçi sınıfının çıkarları ve sosyalizm mücadelesinin önünün açılması, yarın için ise sosyalist Türkiye bağlamında anlamlandırır ve kullanırlar.

Bu türden bir anlamlandırma açısından tarihsel koşullar son derece uygun bir zemin yaratmıştır.

Emperyalist kapitalist sistemin içinde bulunduğumuz evresinde artan saldırganlığı, emperyalist piramidin tepesinde bulunmayan ulus devletlerin manevra alanlarının ve karar alma yeteneklerinin giderek sınırlanması, anti-emperyalist mücadeleyi her zaman olduğundan daha önemli hale getirmiştir. Türkiye sosyalist devriminin içinden geçeceği kritik kanallardan biri olan anti-emperyalizm ve yurtseverlik bugünkü dünya, bölge ve ülke koşullarında öne çıkmaktadır. Emperyalist süreçler burjuva siyasetinde özerk alanları daralttığı ölçüde yurtseverlik daha fazla solun hegemonya alanına kaymaktadır. Özetle emperyalizmin güncel yönelimleri, yurtseverlikle enternasyonalizm arasındaki örtüşmeyi geliştirmektedir.

Ancak bu sürecin doğrusal ve mutlak bir biçimde yorumlanması yanıltıcı olur. Teslimiyetçiliğinin nesnel temelleri bir bütün olarak güçlenen burjuva siyaseti içinde emperyalizmin kimi projelerinden tedirginlik duyan damarların bütünüyle kuruması beklenemeyeceği gibi, tersine, konjonktürel olarak bu damarların güç kazanması pekala mümkündür. Üstelik Irak'ın işgali gibi olgular, ülke çıkarları/yurtseverlik/emperyalizmle ilişkiler konularını burjuva siyasetinde çatlak seslerin ötesinde, bir fay hattı olarak yapılandırmaktadır.

Bundan daha önemlisi Türkiye özelinde burjuva siyasetinin en temel handikaplarından biri anti-emperyalizmin kurutulamayacak olmasıdır. Kurutulması mümkün olmayan yurtseverlik alanının siyasi temsilinin engellenmesi veya güdükleştirilmesi denmektedir. Ancak bunun da mümkün olmadığı, solun toplumsal ağırlığının çok sınırlı kaldığı yakın geçmişte bile kanıtlanmıştır.

Öte yandan sola açık kalan bu alanın milliyetçi şoven bir demagojiyle doldurulmasının da burjuva siyaseti açısından katı sınırları vardır. Türkiye'de faşist hareketin egemen güçlerin, devletin ve hatta emperyalizmin doğrudan icazetini almaksızın siyaset yapma geleneği yoktur. Şimdilik yurtseverlik alanının sol için ifade ettiği potansiyel gerçek bir güç olarak örgütlenmemiştir ve dolayısıyla burjuva siyasetinin faşizan milliyetçiliğin dizginlerini serbest bırakmak için fazla bir nedeni bulunmamaktadır. Bu durum ülke çıkarları başlığının ülkemizde siyasal mücadelelere yataklık etmeye devam edeceğini anlatmaktadır.

Komünist kimliğin yurtseverlik alanını tamamen doldurması düşünülemez. Kaldı ki, tek bir siyasal ideolojik gelenekle bire bir örtüşür hale gelmesi, böylesi bir alanın mutlak anlamda daraltıldığını gösterirdi. Konumuz yurtseverlik alanının yalnızca komünistlerce ele geçirilmesi ve doldurulması değil, bu alan üzerinde tartışmasız bir komünist hegemonyanın kurulmasıdır. Türkiye toplumunun farklı sınıf kitleleri içinde ve farklı ideolojik siyasal geleneklerinde prestij ve otoritesini koruyan yurtseverlik teması, sosyalist iktidar mücadelesine yeni olanaklar açacak karakterdedir.

Ancak bu noktada solun yakın dönemde toplum nezdinde belirginleşen kimi özellikleri bu açıdan ek bir çaba gösterilmesini gerektirmektedir. Kürt dayanışmacılığının toplum genelinde sol kimliğin bir parçası olarak algılanmasında iki sorunlu nokta bulunmaktadır. Bunlardan birincisi ayrılıkçılık başlığıdır. İkinci nokta ise Kürt siyasetlerinin emperyalizm yanlısı konumlarıdır. Bu sorunlar hafife alınamaz. Bilinmelidir ki, TKP'nin Türkiye'nin bölünmesine ve emperyalizme karşı duruyor olması toplumsal algıdaki sorunları çözmeye yetmemektedir. Bu noktada, çok açık bir biçimde "TKP-Kürt emekçileri" denklemi çözülmek zorundadır. Ancak komünist kimlikle temsil edilen bir Kürt emekçi dinamiğinin üretilmesi durumunda bu engel aşılabacaktır.

Bir diğer başlık, AB-demokrasi-sol bağlantısıdır. Türkiye'de geniş kitlelerin AB'ye hayırhah bir bakış içinde olmalarına ek olarak, ya solun AB üyeliğinden yana olduğu varsayılmakta ya da AB karşıtlığı anlamlandırılmamaktadır. Burada da konunun deklarasyonlarla çözüme şansı sınırlıdır. TKP, işçi sınıfının ve aydınların ileri unsurlarını AB karşıtı ve kapitalizmin sahte demokrasisi ile yetinmeyen bir çizgiye taşımak zorundadır.

Komünistlerin yurtseverlik kulvarında burjuvazi tarafından ağır bir kuşatma altında kalmalarına neden olan tarihsel argüman Sovyetler Birliği ile ilişkilerdi. Bu argümanın gündemden düşmesi ile yetinmemek, reel sosyalizmin ve proleter enternasyonalizminin temel kazanımlarının savunusu için karşı atağa kalkmak da ihmal edilemeyecek görevlerdir.

Bu sorun başlıklarının aşılması anti-emperyalizm kulvarında TKP'yi başat bir faktör haline getirecektir. Başat faktör haline gelmekten ise yukarıda değinildiği gibi yurtseverlik kulvarının tek sesi olarak başkalarını hattımızdan uzaklaştırmak anlaşılabilir. Tersine bu başarı temin edildiği anda komünist yurtseverliğin düzen partilerinin pasif destekçisi konumundaki kitleler, bürokrasi, ordu, akademi gibi kurumlarda tamamen tasfiye edilemeyen "bağımsızlıkçı" yönelimler nezdinde ağırlık kazanması kaçınılmaz olacaktır. Genel olarak samimi anti-emperyalist kategorisine giren bu kesimlerin anti-kapitalist/komünist bir perspektife angaje olmaları oldukça küçük, yurtseverlik kulvarında TKP'ye yakınlık hissetmeleri ise çok büyük bir olasılıktır. Bugünün Türkiye'si bu yönde bir dinamizmin işaretlerine yabancı değildir. Ancak açıkça söylenmelidir ki, işaretlerin birikmesi ve bir siyasal ağırlık kazanmalarının önünü açacak olan TKP'den başkası değildir. TKP, sosyalist iktidar perspektifini ve anti-kapitalist hedefleri "yurtseverlik" olgusuyla örtmeden, tam tersine, toplumsal algıda bugün sosyalizm mücadelesinin yurtsever kimliğin en gelişkin kanalı olduğu düşüncesine somut kanıtlar üreterek, bu zorlu görevin üstesinden gelecektir.